יתו אדוננו מורנו ורבינו
מלך המשיח לעולם ועד!

הנושא: "הרשתי במקלות נקדו"

שאלת הגמ': מהו המקרה שאדם הרשיר - עשה - רק חלק מקנה וחייב כאילו שעבד את כל הקנה?

⊗ תשובה: אדם חפר בור של רשות לבחירה, והוא אחר והשלימו לרשות הרבים. בחירין דשה שלמה אחד הלכה, והכל כאילו חייב על הכל.

הדעות / המקרה	מיתה	נזיקין
חכמים	האחרון	האחרון
רבי	הראשון	שניהם

הגמ' הביאה שרשע מדובר גם על מיתה וגם על נזיקין וכתוב שרק האחרון חייב. כלומר, הרשע לא רבי.

⊗ אמר רב פפא: הרשע מדברת על מיתה, והרשע הוא גם לשיטת רבי.

שאלה: מדוע מתפשרת הגמ' להעמיד את הרשע דווקא כרבי?

⊗ תשובה: כדי שרבי סיבר את הרשע, קשה לומר שרבי דן הרשע כשיטת חכמים ואינו מסכים כלל עם שיטתו, ולכן רוצה להעמיד את הרשע כרבי.

תוספתא "אחרון חייב"

שאלה: מדוע חכמים מחייבים רק את האחרון על נזיקין, והרי גם הראשון עשה בור לנזיקין?

⊗ תשובה: נאמר בהפסוק "כי יכרה איש", שרק אחד חייב. למרות שנאמר "והמת יהיה לו", משלם אחד על הכל, גם על נזיקין. מי שעשה את הבור לאיתה, האחרון.

הגמ' מביאה מספר מקרים ושואלת "ותני לרבא", הרי אין מקרים נוספים של "הרשתי במקלות נקדו חבלו...", ומדוע כותבת הגמ' דווקא את המקרה של "חופר בור תשלום..."?

תוספתא "ותני לרבא"

שאלה: מהו שאלת הגמ' "ותני לרבא"? הרי יש מקרים נוספים, חייבת הגמ' לכתוב את כולם? (במיוחד שני המקרים הראשונים שמביאה הגמ' אינם רשע אז בודאי, אלא מקרים שנאמרו מסברה).

⊗ תשובה: כיון שהגמ' הרצתה להעמיד את ~~הרשע~~ המשנה ~~של~~ שלו רבי, אז כדאי איך דווקא למיתה, ומשלים כדוב "הרשתי במקלות נקדו", לכן מחפשת הגמ' מקרה כשיטת כולם ולנזיקין.

שאלה: גם בנושא בור יש מקרה שיתאים לשיטת רבי ולנזיקין, כמו: הראשון חפר בור רחב בור שאין בו הכל לא למיתה ולא לנזיקין, והשני סיים והמשיך הכל בבור, והמקרה כך מראה רבי שהאחרון חייב הכל, אפי' לנזיקין, ומדוע יש צורך לחפש מקרים אחרים?

⊗ תשובה: המקרה כך אין כך "הרשתי במקלות נקדו", ולכן השני עשה הכל, ואנו מחפשים מקרה שעשה רק מקצת ולא הכל.

{מלוק המשיח לעולם ועד!}

הנושא: "הרשתי במקדש לבדו"

שאלת הגמ': מהו המקרה שאדם הקשיר - עשה - רק חלק מהנדר וחייב כאילו עשה את כל הנדר?

⊗ תשובה:

המקרה / הדעות	מיתה	ניקיון
חכמים		
רבי		

הגמ' הביאה שרבי מדבר גם על מיתה וגם על ניקיון וכתוב שרק המתרון חייב. כלומר, המשנה לא כרבי.

⊗

שאלה: מדוע מחפשת הגמ' להלמיד את המשנה בדוקא כרבי?

⊗ תשובה:

תובלה "אחרון חייב"

שאלה: מדוע חכמים מחייבים רק את האחרון על ניקיון, והרי גם הראשון עשה בדר לניקיון?

⊗ תשובה:

הגמ' מביאה מספר מקרים ושואלת "ותני לרבא", האם אין מקרים נוספים של "הקשרתי במקדש נזיר חברתי..", ומדוע כותבת הגמ' בדוקא את המקרה של "חופר בור תשליב.."?

תובלה "ותני לרבא"

שאלה: מהי שאלת הגמ' "ותני לרבא"? האם יש מקרים נוספים, חובבת הגמ' לתלה את כולם? (ובמיוחד לשני המקרים הראשונים שמביאה הגמ' ביום אשנב מו בדרבנן, אלא מקרים שנאמרו מסברה).

⊗ תשובה:

שאלה: גם בנושא בור יש מקרה שיתאים לשיטת רבי ולניקיון, כגון: הראשון חפר בור רחב מידי שאין בו הכל לא לחיות ולא לניקיון, והשני סיים והוסיף הכל בבור, והמקרה כך מדבר רבי שהאחרון חייב בכל אפי' בניקיון, ומדוע יש צורך לחפש מקרים אחרים?

⊗ תשובה:

{מלך המשיח ר עולם ועד!}

הערה: מקרים נוספים של "הרשתי במקדש נקי"

מביא רבי גורא מקרה נוסף (סברה) של "הרשתי במקדש נקי" ותיב הרמ.

⊗ אדם מסר שיר לחמשה בני אדם לשומרו ואחד בטעות בו והשיר הפיך, שנשלם חייב לה בדיר, ויש לון דוגמא של "הרשתי במקדש נקי" ותיב הרמ

הגמ' דנחה מקרה לה, כי:

המקרה עיון נכון	הדין עיון נכון
אם בלעדיו השיר עיון נשמר, ובאו שבאו חייב, ואין לה הרשתי במקדש נקי, אלא הוא עשה את כל הנזק.	אם בלעדיו השיר נשמר, מה עשה? הרשע שנגרם לו ובה השיר נשמר יש בלעדיו, ומדוע פטורים עדין את השמה?

הסדר שאולת הגמ' "ואלא דבלעדו אחרו... מאי קעבוד?"

שיטת רש"י	שיטת תוספות "מאי קעבוד"
מדוע המחבר חייב? הרי השיר נשמר גם בלעדו, ויש כך, הרשע לא עשה כלום ופטור לגמרי	מדוע כך הבעלים חוזרים? מה עשה יותר מהשותפים? וכולם ברורים להתחייב, כמו חופר בור עשיה ואחר השלימו לעברים.

מביא רב שלת מקרה (סברה) שאדם הרקה בחבלה עד כך הנזק נזק.

⊗ רש"י מסביר את המקרה: אדם הפשיק אש והוא אחר והוסיף חבלות עדיין לאש, ולכן החבלות שהוסיף המקרה הוא לגרוע ולרבות אותו, המוסיף חייב קנס.

הגמ' דנחה מקרה לה, כי:

המקרה אינו נכון	הדין אינו נכון
אם בלעדיו האש לא תגיע לגדרים (לא אנשים), ובאו שחייב כי עשה הכל, ואין לה הרשתי במקדש נקי.	אם בלעדיו האש תגיע לגדרים (אנשים), מדוע חייב, אז מדוע רק הוא חייב? הרי בלעדיו האש גם תגיע לגדרים!

בתוספות "מאי קעבוד" מוסבר, שגם כל מקרה שאחד מוסיף עדים לאדרה יהיה חייב, כי גם הוסיף לא קיים מאוד לאדרה ובאו שפטור, וכך דומה לחופר בור עשה והוא אחר והוסיף טפח, שרק הראשון חייב, ורק במקרה שהוסיף כמות שברור של עדים חייב כמו הראשון.

⊗ הרמב"ם מסביר את המקרה של מרבה בתבלין: חמשה אנשים הניחו חבלות על הדמה ולא מתה, ובא האחרון והוסיף חבלה ובדמתה מתה. המוסיף חייב קנס.

הגמ' דנחה מקרה לה כי המקרה אינו נכון אז שבדין עיון נכון.

אם בלעדיו בהמתה בלבד (אנשים), ובאו שחייב כי עשה הכל, ואין לה הרשתי במקדש נקי.	אם בלעדיו הבהמה לא הגיעה (אנשים), מדוע חייב? אז מדוע רק הוא חייב? הרי גם בלעדיו הבהמה לא הגיעה.

מלך המשיח לעולם ועד!

הנושא: מקרים נוספים של "הקשרתי במקדש נקי"

מביא רבי צורבא מקרה נוסף (סברה) של "הקשרתי במקדש נקי" ומייב הלכה.

⊗ _____

_____

הגמ' דוחה מקרה זה, כי:

המקרה איננו נכון	הדין איננו נכון

הסבר שאולת הגמ' "ואלא דלאו אהכא... מאי קמדבר?"

שיטת רש"י	שיטת תוס' "מאי קמדבר"

מביא רב שלת מקרה (סברה) שאדם הרבה בחבורה עד כך הקרתיו נקי.

⊗ רש"י מסביר את המקרה: _____

_____

הגמ' דוחה מקרה זה, כי:

המקרה איננו נכון	הדין איננו נכון

בתוספות "מאי קמדבר" מסבירו, שאין לכל מקרה שאתה מוסיף צדיק לאבודה יהיה חיב, כי אם הוסיף לו קטן מאוד לאבודה ודאי שפטור, וכך אומה לחופר בור לשור ואז אחר והוסיף טפח, שרק הראשון חיב. ורק במקרה שהוסיף כמה שבורה של צדיק חיב כמו הראשון.

⊗ הרמב"ם מסביר את המקרה של מרבה בחבילה: _____

_____

הגמ' דוחה מקרה זה כי המקרה איננו כון אז שהדין איננו כון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו
מלך המשיח לעולם ועד!

בלה

הנושא: חמשה שיעורו על הספק

רב פפא מביא מקרה (ברייתא) של "הקשרתי במקל נקי" וחייב לשלם הכל.

⊗ ונאמר בברייתא: "חמשה שיעורו על הספק אחד, ולא שאר כולו, ואם אחר ושם עליו ~~לשלם~~ ושרפו, האחרון חייב". כלומר, האחרון עשה רק חלק מהנזק, שהרי, ישנו שם אנשים נוספים, ובכל זאת רק האחרון חייב.

רב פפא מסביר שהאחרון שהתישב היה בספק המיתה, כלומר: פפא רד אבא.

פרחה הגמ' מקרה כזה, כי:

המקרה אינו נכון	הדין אינו נכון
אם כל אחד הספק שלו היה נשרף, ואילו שחייב, לא יהיה "הקשרתי במקל נקי", כי הכל נשרף הכל	אם כל אחד הספק היה נשרף, מדוע חייב, אם מדובר רק הוא חייב, והרי גם כל אחד הספק היה נשרף?

שואלת הגמ': כיצד נסביר את הברייתא? אמנם, בחינו את הסברות לבאות בגלל שואלת הגמ': כיצד נסביר את הברייתא? אמנם, בחינו את הסברות לבאות בגלל ל"הקשרתי במקל נקי" וחייב הכל, אך הברייתא מדמה אינה מדויקת: או שהדין כך דווקא שרק הוא חייב, ואין דומה לרבותא, או שהדין אינו נכון.

⊗ מתקנת הגמ': אדרבה שגם כל אחד הספק היה נשרף, אך לאחר מכן רב יוסף, ורבא אמרו, התישב, הספק נשרף מדבר יותר, ובעקבות הדברים אלו הספק לשות מעט ולקום והספק לא היה נשרף, לכאורה אותה התישבות הוא נשרף ולכן הוא חייב לשלם רק פשוט כך

שואלת: הרי גם לאחרון יש טענה: מהקודם שלו, כל הספק לא היה נשרף, ואם כך, גם אתם פשעתם שלא קמתם מהספק כאשר התישבתי.

⊗ תשובה: מדובר המקרה שלא הקישר מעט אלא נגמר עליהם שלא אי אפשר לקום לעמוד. והמשל הזה: היתן חושב שמוטל שלא התישב נהו רחוי ופטור, מתפשט הבריתא שרחוי כשבור, ואמר רב עמרם עליהם חייב.

בס"ד

יחי אדוננו מורנו ורבינו
מלך המשיח לעולם ועד!

הנושא: חמצה שיצבו על הספק

רב פפא מביא מקרה (ברייתא) של "הקשרתי במקלת נקבו" וחייב לשלם הלב.

⊗ נאמר בברייתא: _____

רב פפא מסביר שהאחרון שהתישב הוא בפנים במיוחד, כגון: פפא בר אבא.

פותחת הגמ' מקרה נוסף, כי:

המקרה אינו נכון	הדין אינו נכון

שאלת הגמ': כיצד נסביר את הברייתא? אמנם, בחינו את האפשרות לבמות לבת לי"הקשרתי במקלת נקב" וחייב הלב, אך הברייתא עדמה איננה אומרת: או שהדין כבר ברור שרק הוא חייב, ואין צורך לברר, או שהדין אינו נכון.

⊗ מקרה הגמ': _____

שאלה: הרי גם לאחרון יש טענה: מהרוצה שלי בלבד הספק לא היה נשבר, ואנו בקי, גם אתם בשעתם שלא קמתם מהספק כאשר התישבתי.

⊗ תשובה: _____

הנושא: תוספות "בגין בפסא דר' אבא"

שאלה: מדוע מצאו רב פפא את בבריתא דמקרה שהאחרון שישב היה אדם
בבד באוהל?

פירוש רש"י	פירוש רת"י
לאחרון שהאחרון חייב קן משום שהיו בבד באוהל, והפסל אינו מלבד לקן	כי המקבל פטרים את כולם משום שהאחרון נשען עליהם, ואם כן כולם חייבים כי יכלו לעמוד.

שאלה: מה הדין דמקרה שאדם רגיל ישב על פסל ונשבר?

שיטת רש"י	שיטת רת"ו ור' עקיבא
בטיר, כי הפסל מועד לישיבה ומה שאול לו, ושב עליו, ובהו כאתה מתחת מלאכה	חייב, יכול שהיו שאול לו, כי פטרים דאתכ מתחת מלאכה רק כשאינו מבלה הקלים.

שאלה: מי הם האנשים האחרים שישבו על הפסל?
לפי פירוש רש"י

הגה אומנא	מסקנה
האנשים שישבו קודם הם בבדים באוהל	האנשים שישבו קודם הם אנשים רגילים

⊗ הגה אומנא: בגמ' נמצא אמר שהראשונים שישבו פטורים כי הם אולים שהיו קבועים לפני שהפסל נשבר, ומשמע מכך שאם הם נשארים לשרת הפסל נשבר חייבים, כי הם בבדים באוהל והפסל אינו מילף להם.

⊗ מסקנה: רק באחרון חייב כי נשען עליהם, ואפשר להבדיל שכולם הם אנשים רגילים

לפי פירוש רת"י, שרב פפא אומר את דבריו על המסקנה, כלומר, שרק יכול כבר את המסקנה, דבריך אומר שאוב לאחר שהרשו מלאכו ל"בגין דבקרתי דמקרא נבקו", הוא מלאו דהה בגלל, כי האחרון נשען עליהם והוא נשבר הכל.

הנושא: תולדות "כבוד פסא רב אבא"

יתי אדונן מרן "ריץ
מלך המשיח לעולם ועד!

שאלה: מדוע מעיד רב פפא את בריותיו דמקרה שהאחרון שישב היה אדם בבד דמיותיה?

פירוש רש"י	פירוש ר"ת

שאלה: מה הדין דמקרה שאדם רגיל ישב על ספסל לשבת?

שיטת רש"י	שיטת ר"ת וה"ר עובדיה

שאלה: מי הם המונשים האחרים שישבו על הספסל?
לפי פירוש רש"י

הוה אומינא	מסקנה

⊗ הוה אומינא: _____

⊗ מסקנה: _____

לפי פירוש ר"ת, שרב פפא אומר את בריו על המסקנה, כלומר, שרב יצחק כתב את המסקנה, צריך לומר שמיד לאחר שהרשו בגמרא ל"הקשרתי דמקרא נפקי", הוא עדיין היה בחיים, כי האחרון נשאר עליהם והוא שב הלך.

יהי אבדינו מוכן ומזומן
מלך המשיח לעולם ועד!

הקדמה: עשרה שהכו אדם במקלות ומת

הגמ' מביאה מקרה נוסף (ברייתא) של הכשרתו במקבת נקבו וחייב על הכל,
ושואלת מדוע מקרה כזה אינו מובא הגמ' שלנו?

⊗ נאמר בברייתא: עשרה אנשים שהכו אדם במקלות ומת, ומוסדה בתוך "נלקפטורים"
שמדובר במקרה שיש למות מעקה של כל אחד מהם, מה הדין?

	הכוהו	הכוהו יחדו	אחד - כולה
בבית דין	בבית אחת	חכמים	רבי יהודה בן בתירא
הדין	בולם פטורים	בולם פטורים	הבותרון חייב
נימוק	אין יודעים מי הרגו	כתוב "ואיש כי יכה נפש אדם", ליכה את כל הנפש, והבותרון לא הרגה את כל הנפש, כי יכל למות גם לבני כן.	כתוב "ואיש כי יכה כל נפש אדם", אבל שיכה כל שהוא מהנפש גם חייב.

שואלת הגמ': לפי רבי יהודה בן בתירא יש מקרה שהקה רק מעט ובכל זאת
חייב הכל, איך, ומדוע אין הגמ' מביאה מקרה כזה?

⊗ מתרצת הגמ': א. הגמ' אינה רוצה להביא מקרה של מיתה, כולו של נזקין.

⊗ ב. במקרה של הכתו במקלות יש מחלוקת, ויבטרק לבאר את המשנה רבי בן בתירא
שאין הורגה במותו, ולכן אין מובא מקרה כזה. וגמרא, גם במקרה של דור יש
מחלוקת, אך שם מעמידים את המשנה כרבי שנפסק להלכה, ולכן כולו מקרה כזה.

בס"ד

יהי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

הקנאה: לשבח שהבו אדם המקלות ומת

הגמ' מביאה מקרה נוסף (בדייתא) של הכשרתי המקבת נעקו וחייב על הכל, ושואלת מדוע מקרה זה אינו מובא הגמ' שלנו?

⊗ נאמר בברייתא: _____

המקבה	הכלה בבית אחת	הכלה בבית אחר - זה	
		חכמים	רבי יהודה בן בתירא
הבין			
הבין מזה			

שאלת הגמ': לפי רבי יהודה בן בתירא יש מקרה שהקרה רק מעט ובכל זאת חייב הכל, איך, ומדוע סתם הגמ' מביאה מקרה זה?

⊗ מתרצת הגמ': אל. _____

⊗ ב. _____